

הדרכת צוותים בהוראת גמרא
הרב בן ציון רבי
המדרשה החסידית - יט' כסלו תשע"ז

אנשי צוות משתתפים: ה"ה מנחם בומבך, מתתיהו דייטש, אליהו שפילר, שבתאי גבירץ, אהרן קרימריצין, בנימין קורי, צבי אריה אדלר.

הרב רבי העביר שיעור בגמרא - מסכת סוכה דף ה': ואנחנו צפינו

במהלך השיעור קיבלו התלמידים את דף העבודה המצו"ב ומילאו אותו.

לאחר השיעור התקיימה רפלקציה ולהלן תמצית הדברים בקיצור נמרץ:

- הרב רבי הזמין את הנוכחים להביע את דעתם והערכתם לשיעור ולאופן מסירתו ואנשי הצוות העלו את מה שהם ראו בשיעור.

- **עיסוק במבנה התלמוד:** הרב גבירץ העלה את השאלה האם נכון להתעכב במהלך הלימוד על מבנה הגמרא כמו חלוקה בין תנאים לאמוראים ראשונים ואמוראים אחרונים וכדו' או שרצוי לייחד זמן נפרד ומוגדר לצורך כך. הרב רבי השיב שנכון שחשוב מאוד שהתלמידים יכירו את סדר מסירת התורה ואת אופן ההשתלשלות אולם הדבר לא עומד בסתירה להוראה וחיזוק של אותן ידיעות תוך כדי הלימוד וכהשלמה ותוספת ביאור והבנה למהלכי הסוגיות.

- **פערי רמות:** עלתה שאלה לגבי הדרך הנכונה להתמודד אל מול פערי רמות ויכולות בכיתות. כאן הרחיב הרב רבי והנחה אותנו להציב לעצמנו מטרות לפני כל סוגיה ולכתוב לעצמנו מה אנחנו רוצים שכל התלמידים ידעו (תוכן, מבנה, מושגים, מילים קשות וכו') כלומר מה הכרחי בעינינו שהם ידעו ואלו חלקים ופרטים הם פחות אקוטיים ואנו מוכנים להשלים עם כך שהם לא ידעו אותם. כאשר הסוגיה הנלמדת היא סוגיה קלה עלינו לעשות הכל ולעמוד על כך שכל התלמידים ידעו את כל הסוגיה אך כאשר מדובר בסוגיה קשה עלינו כאמור לחלק מראש ולהחליט אלו חלקים "אינם עומדים לדיון" ובאלו חלקים נתגמש.

- **מבחנים:** לגבי מבחנים- רצוי לבנות את המבחן בצורה כזו שרוב רובו יהיה על החומר הבסיסי ומיעוטו (כ 10%) על החלקים היותר קשים ומורכבים.

כאן התפתח דיון לגבי עצם מטרת המבחנים כאשר מטרה אחת היא לראות את רמת ידיעותיו של התלמיד ובכך גם לבחון את איכות ההוראה שלנו **כאן יצאתי וחסר לי מה שדיברו ואשמח אם מישהו יעזור לי להשלים את החסר**

- **משלים:** לגבי שימוש במשלים כדי להסביר ו "להכניס" אל תוך הסוגיה- אם המחנך מרגיש שהוא נצרך לזה בתחילת השיעור רצוי שיתן למשל כמה שפחות "צבע" מאחר והתלמיד יכול "להיתקע" במשל ולהפסיד את הנמשל.

- **חלוקה נכונה:** חשוב מאוד לחלק את השיעור בצורה נכונה וכל תלמיד יתבונן בתלמידיו כדי לדעת כמה זמן הם יכולים להקשיב בצורה פסיבית, מתי הוא הזמן לעבור להוראה יותר פעילה/דיון וכיו"ב. חשוב להדגיש כי חלקו הראשון של השיעור הוא החשוב ביותר ובו אסור להסיח את הדעת שהרי בתחילת השיעור הם מגיעים הכי מרוכזים וחובה לנצל את הרגעים הללו ללמידה איכותית.

- **כותרת ונושא:** חשוב מאוד מאוד להכין לפני השיעור כותרת לחומר הנלמד וכן למקד את הנושא הנלמד (כותרת היא כתר שיושב "מעל" השיעור והנושא הוא מלשון נשיאה והוא מהות הסוגיה). דבר זה חשוב מאוד מכמה סיבות. הוא עוזר לתלמידים ולנו להתמקד בליבת הנושא מבלי להתפזר – עוגן. הוא עוזר להם להבין את הדבר בצורה ברורה וכמובן מקל על הזכרון והחזרה.

- **דפי עבודה וסיכום:** לדפים אלו ישנה חשיבות רבה הן מן הפן הסיכומי ובכך שהם מעניקים בהירות לדברים וכן בגלל שישנם תלמידים תנועתיים אשר זקוקים לפעילות מרובה ומילוי הדפים מסייע להם להישאר רגועים ומרוכזים. כמו כן עברנו יחד על הדף שחולק בשיעור וראינו כיצד הוא בנוי בצורה ויזואלית בצמוד למהלך הגמרא תוך המחשה ברורה של המהלך וכן את העובדה

- **הצלחה ומאמץ:** ישנה אמרה הקובעת כי "אם תתאמץ תצליח" אבל הדבר קשה מאוד כי אם התלמיד לא מכיר את טעמה של ההצלחה מדוע יתאמץ וכיצד יגיע להצלחה? ולכן ישנם הקובעים כי "אם תצליח תתאמץ" ובבסיס גישה זו עומד הרעיון כי על הצוות החינוכי מוטל לנקוט באמצעים שיניעו את התלמידים להצלחה ואז, לאחר שטעם את טעמה של ההצלחה, יקל עליו לשכנע את עצמו להתאמץ שוב ושוב. (משפט זה הוא המוטו של המחנך הרב יששכר וסרלוף)